

Täysistunto

Tiistai 13.5.2025 klo 14.00—16.50

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöjärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 7/2025 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 7/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.49 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Asp-kokonaisuudesta on kysymys, ja me keskustassa olemme jonkun verran eri mieltä hallituksen kanssa tästä esityksestä. Hallitus vaikeuttaa nimittäin omilla toimillaan asuntosäästämisen aloittamista esimerkiksi heikentämällä opiskelijoiden taloudellista asemaa ja heikentämällä opiskelumahdollisuuksia muun muassa toisen asteen koulutukseen kohdistuvilla leikkauksilla ja myös korkeakoulutuksen leikkauksilla, ja nämä osuvat erityisesti sinne kasvukeskusten ulkopuolisille alueille. Opintotuesta on päätetty siirtyä lainapainotteiseen suuntaan, ja tämä todella vaikeuttaa asp-lainan saamista, koska suurella osalla opiskelijoista rahat menevät elämiseen, ja sitä kautta tämän asp:n hyödyntäminen on hankalaa. Sitten toki vielä hallituksen esityksenkin mukaan nämä keskeiset syyt ensiasuntojen myöhempään hankintaan ovat juuri näissä edellä mainituissa kohdissa.

Tässä ongelmana on muun muassa se, että meidän mielestä näistä korkotukilainan alueellisista enimmäismääristä tulisi luopua. Nämä aluejaot ovat hyvin keinotekoisia eivätkä vastaa todellisuutta. Sijaintikuntaan perustuvat rajat eivät pysty ottamaan huomioon kunnan sisäisiä asuntojen hintaeroja tai markkinamuutoksia, ja ne eivät myöskään pysty ottamaan huomioon erikokoisten huoneistotyyppien hintaeroja. Sitten tähän asuntosäästöjärjestelmään sisältyvät säädökset koskien omarahoitusosuutta, vastaantulolainan suuruutta ja enimmäislaina-aikaa yhdessä pankkien suorittaman lainansaajan maksukyvyn arvioinnin ja vakuusarvioinnin kanssa ovat kyllä ihan riittäviä keinoja ehkäisemään näitten ylisuurien lainojen myöntämistä asuntosäästöjärjestelmästä.

Tässä kokonaisuudessa suurin ongelma on se, että tämä asp-lainajärjestelmä ei ole enää ollenkaan kilpailukykyinen verrattuna markkinoilta saatavaan asuntorahoitukseen, ja tämä kyllä tekee tämän järjestelmän turhaksi. Tätä nykyistä järjestelmää meidän mielestä pitäisi kehittää todella rohkeasti, mikäli hallitus edes haluaa, että näitä tämmöisiä asp-lainoja saavat myös sellaiset, joilla se varallisuus ei ole niin vahvaa. Esimerkiksi omasäästöosuus pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

täisi laskea viiteen prosenttiin ja sitten lainojen enimmäispituutta sekä valtiontakausaikaa tulisi kasvattaa 35 vuoteen.

Sen takia me ehdotamme keskustassa, että nämä lakiehdotukset hylätään, ja minä ehdotan sitä nyt tässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.52 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Viime viikolla ensimmäisessä käsittelyssä toin esille näitä meidän keskustan perusteluja tälle hylkäysehdotukselle, ja tilanne ei siitä ole kummemmaksi muuttunut, jotenka kannatan lämpimästi edustaja Kososen tekemää esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

14.53 Pinja Perholehto sd: Arvoisa herra puhemies! Myös meidän ryhmämme on katsonut, että tämä hallituksen esitys asp-lainsäädännön uudistamiseksi on vähintään jokseenkin kunnianhimoton jatkumo tälle hallituksen valitsemalle asuntopoliittiselle linjalle, jossa on aika kovaa vauhtia ajettu alas sekä asuntorahasto että kohtuuhintaisen asuntotuotannon välineitä.

Kuten edustaja Kosonen omassa puheenvuorossaan aika hyvin kävi läpi, niin tämä esitys asp-järjestelmästä ei varsinaisesti paranna omasta kodista haaveilevien nuorten asemaa tai sisällä myöskään tosiasiallisesti konkreettisia kannustimia asuntosäästämiseen, mutta näidenkin haasteiden lisäksi ja ehkä myös niiden rinnalla erityisen suuri ongelma on se, että samaan aikaan hallitus on jo aiemmilla muilla toimillaan heikentänyt nuorten mahdollisuuksia päästä kiinni omistusasumiseen ja esimerkiksi poistanut aikamoisella kiireellä tämän ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden — itse asiassa vanhojen samalla, että kun tämä ensiasunnon ostajien verovapaus poistetaan, niin kuitenkin nuorten mahdollisuus päästä kiinni omistusasumiseen turvataan nimenomaisesti tätä asp-lainsäädäntöä kehittämällä, ja nythän nähdään, että tämä lupaus on käytännössä vesitetty. Suurin osa ensiasunnoista hankitaan kasvukeskuksista. Niissä asumisen hinta on valmiiksi korkea. Kuitenkaan hallitus ei halunnut laskea tätä asp-lainan omarahoitusosuutta maltillisesti 10 prosentista 5 prosenttiin. Se olisi ollut yksi konkreettinen tapa helpottaa ensiasunnon ostamista erityisesti näissä korkean hintatason suurissa kaupungeissa. On ollut hyvin vaikea ymmärtää, miksi hallitus tätä vastusti.

Toinen kysymys on nimittäin se, että samaan aikaan puoliväliriihessä päätettiin sekä nostaa muiden asuntolainojen enimmäiskesto että nimenomaan hilata tätä asuntolainakattoa 90 prosentista 95:een. Tämä ehkä tuo vielä vahvemmin hallituksen esityksen sellaiseen valoon, jossa politiikka on yksinkertaisesti ristiriitaista eikä oikeastaan täytä sellaisia tavoitteita, joita sen olisi tarkoitus täyttää.

Esityksessä on myös joitakin kannatettavia elementtejä mutta huomattavasti enemmän korjattavaa, ja teen sen vuoksi tämän vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen, joka vielä ääneen luettuna kuuluu tosiaan näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus parantaa nuorten asemaa asuntomarkkinoilla kehittämällä asp-lainsäädäntöä edelleen ja palauttamalla ensiasunnon ostajan varainsiirtoverovapauden ensi tilassa.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

14.56 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on ajanut läpi useita päätöksiä, jotka ovat nuorten näkökulmasta heikennyksiä. Hallituksen työmarkkinamuutokset, massiiviset sosiaaliturvaleikkaukset, opiskelijoiden aseman ja työllisyystilanteen heikentäminen sekä toimimattomuus ympäristöasioissa vaikeuttavat kaikki nuorten tilannetta. Myös asuntomarkkinoilla hallitus on tehnyt päätöksiä, jotka kokonaisuudessaan heikentävät nuorten asemaa, ja näin on myös silloin, kun on kyse nuorten mahdollisuuksista omistusasumiseen.

Eli ensimmäinen huomioni on, että kun tätä esitystä arvioidaan, niin meidän pitää samalla huomioida kokonaisuus ja eri muutosten vaikutukset: esimerkiksi jo tämä voimaan tullut ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden poisto, asumistuen leikkaukset, kohtuuhintaisen asumistuotannon muutokset sekä opintotuen lainapainotteisuuden jatkuva lisääminen. Hallitus ei siis ole ollut nuorten puolella, ja kaikki tämä heikentää erityisesti niiden nuorten mahdollisuuksia, joilla ei ole taloudellista turvaverkkoa omasta takaa.

No sitten tästä kyseisestä hallituksen esityksestä asuntosäästöjärjestelmän eli asp-järjestelmän uudistamiseksi on todettava, että tässä on myös ihan kannatettavia uudistuksia, joiden avulla tästä asp-järjestelmästä ja asunnon hankkimisesta voidaan tehdä joustavampaa, ja on hyvä, että tätä järjestelmää selkeytetään, mutta samalla on kuitenkin todettava, että tämä uudistus olisi voinut ja sen olisi pitänyt olla kunnianhimoisempi. Sen päätavoitteena tulisi olla nuorten ja erilaisista lähtökohdista tulevien ihmisten mahdollisuuksien parantaminen asuntosäästämiseen heidän niin halutessaan eikä pelkästään suht tekninen sääntelyn yksinkertaistaminen.

Asuntosäästäminen ja mahdollisuus omistusasumiseen on monelle tärkeä osa taloudellista itsenäistymistä ja turvaa, ja meidän on pidettävä huolta siitä, että tämä mahdollisuus on aidosti saavutettavissa eri lähtökohdista tuleville ihmisille, eikä vain niille, joilla on varaa esimerkiksi säästää tämä suuri omarahoitusosuus. Sen pitäminen tässä 10 prosentissa tosiaan estää monia nuoria pääsemästä kiinni omaan asuntoon ja siksi tämän osuuden laskeminen 5 prosenttiin olisi ollut maltillinen mutta hyvä toimi eriarvoisuuden vähentämiseksi erityisesti kasvukeskuksissa, joissa asuntojen hinnat ovat korkeinta.

Sitten toinen on tämän lainan enimmäispituus, joka olisi voinut olla 30 vuoteen asti perusteltu.

Ja koska aika loppuu, niin sanon vielä, että kolmantena on tämä ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden poisto, joka olisi palautettava. Eli tästä tosiaan meillä on tämä yhteinen vastalause ja lausuma, eli kannatan [Puhemies koputtaa] edustaja Perholehdon tekemää lausumaehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen on poissa. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.59 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä asp-järjestelmään on tavoitteiltaan oikein hyvä: sillä halutaan tukea nuoria ensiasunnon ostajia ja helpottaa sitä ensiasunnon ostoa. Mutta on hyvin ikävää, että heti alkutöikseenhän hallitus teki juuri päinvastoin eli heikensi nuorten ensiasunnon ostajien mahdollisuuksia tähän unelman toteuttamiseen nimenomaisesti poistamalla tämän varainsiirtoverovapauden näiltä nuorilta ensiasunnon ostajilta. Se oli kerrassaan väärä liike, ja se oli hyvin ikävä täsmäveronkiristys ensiasunnon ostajille. Kun hallitus täällä nyt kovin anteliaasti näitä veronkevennyksiä ja veroaleja on jakamassa varsin hyvätuloisille ja suurituloisille, kaikkein rikkaimmille ja varakkaim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

mille, niin olisiko kuitenkin ollut järkevämpää tehdä sen suuntaista veropolitiikkaa, että olisi varainsiirtoverovapauden poisto nyt kumottu. Ja tässä on tämä erinomainen lausuma, mikä täällä sosiaalidemokraattien, vihreiden ja vasemmistoliiton vastalauseessa on ja missä esitetään tämän poiston kumoamista. Toivon todella, että tämä sali nyt ottaisi tästä sitten vaarin ja äänestäisi tämän hyvän lausuman puolesta.

Katselin muutenkin tätä vastalauseetta, jossa on erittäin hyviä huomioita, eli sitä, että tämän asp-järjestelmän uudistamisen olisi pitänyt olla kunnianhimoisempi: eli oman säästöosuuden laskeminen 5 prosenttiin, enimmäislaina-aika 30 vuoteen ja alueelliset enimmäismäärät olisivat olleet varsin perusteltuja uudistuksia, mitä tähän olisi saman tien otettu mukaan. Ja toden totta silloin kun hallitus teki nämä heikennykset tähän varainsiirtoverovapauteen, niin silloinhan perusteltiin, että nyt sitten asp-lainajärjestelmää kovasti kehitetään, mutta toisin valitettavasti kävi ja kunnianhimo jäi tästä sitten puuttumaan.

Noin yleisesti, puhemies, tähän loppuun haluan kyllä sanoa, että tähän on vaan vähän sellainen surullinen kuva siitä hallituksen kokonaisasuntopolitiikasta, jossa on tehty tällä kaudella täyskäännös. Täällä edustaja Perholehto esimerkiksi viittasi siihen, että koko Valtion asuntorahasto käytännössä tyhjennetään, laitetaan osaksi budjettia ja viedään tavaltaan, ihan oikeasti, suhdannepoliittinen väline tulevaisuudesta sekä väline, jolla voidaan sitten rakentaa kohtuuhintaisia koteja ja peruskorjata niitä. Olemme esimerkiksi tuolla valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostossa kuunnelleet parikin kertaa asiantuntijoita, ja kova huoli on tullut tästä erityisryhmien investointiavustuksen rajusta leikkauksesta, mikä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa esimerkiksi ei ole varaa enää tästä rahasta tukea opiskelija-asuntotuotantoa eikä muun muassa ikääntyvien asumista. Kyllä nuorille aika kova rähti naamaan tulee, kun samaan aikaan sitten varainsiirtoverovapaus poistettiin ensiasunnon ostajilta [Puhemies koputtaa] ja myöskin opiskelija-asuntojen tukemista heikennetään. Eli kovasti on tässä mielestäni korjaamisen varaa, puhemies. [Mai Kivelä: Juuri näin!]

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.